

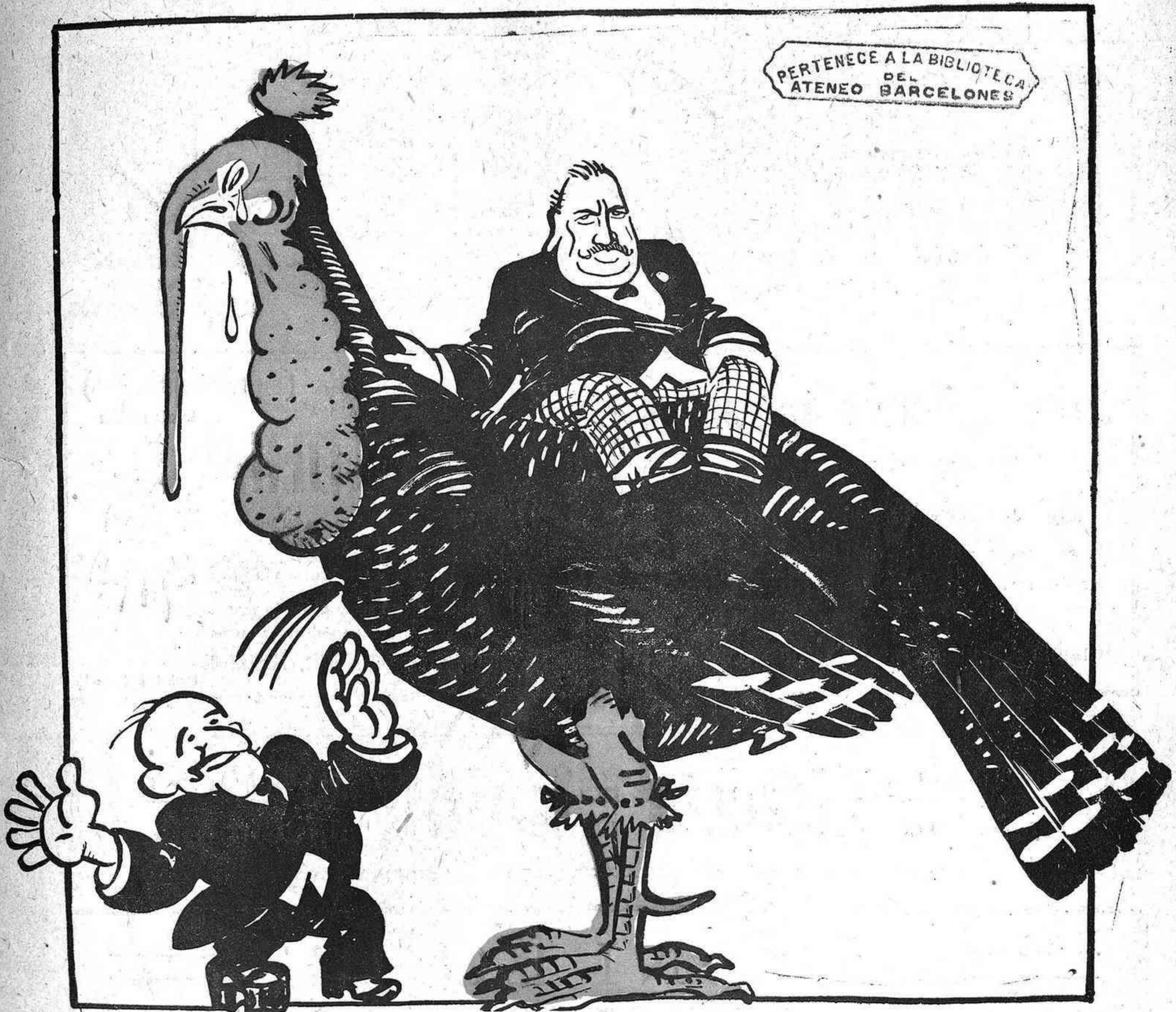
L'Esquella de la Torratxa

Any XLIII

Número 2197

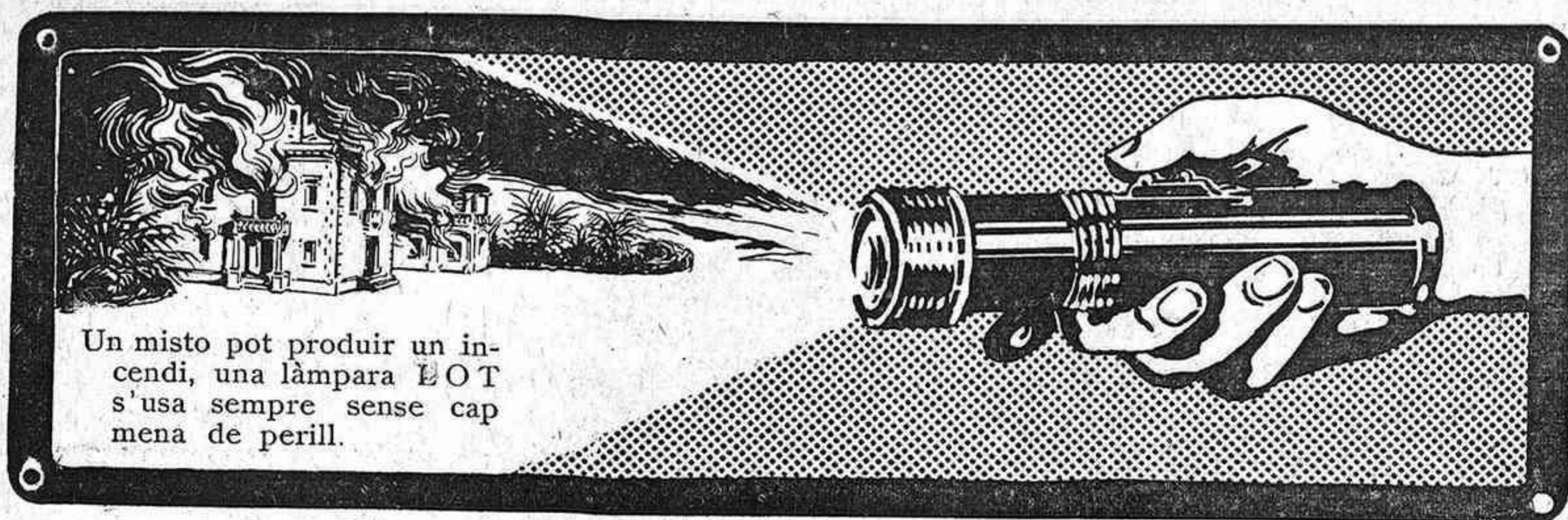
15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 15 d'abril de 1921

MCSSÉN GALLDINDI

—La bona protecció és lo principal.
Molt serà que no arribi fins Nadal!

Un misto pot produir un incendi, una làmpara LOT s'usa sempre sense cap mena de perill.

**Blocks
NOTES**

A DEU CENTIMS

BAZAR DE LA UNIÓN

Unió, 3. - BARCELONA

SARNA
CURA RÁPIDA
Sarnicida Paradell
Frasco 4 pesetas
Asalto, 28, farmacia - Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE
FARMACIA MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205 - BARCELONA

DE VENTA

Soler i Torra germans
BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi
de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes
corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

La llet condensada (sense desnatar)

La més pura MARCA La més saludable

VICTORIA

procedent de les masies del Montseny (Barcelona), és absolutament pura, la més rica, la més saludable i nutritiva perquè conté tota la crema i perquè és el·laborada solament amb llet de vaca suïça i sucre blanc de canya.

DE VENDA EN COLMADOS I ULTRAMARINS
Despatx central: Princesa, 15-Barcelona

Antes de pendre-la

Després d'haver-la pres

Tintes bones callitats **Bazar DE LA Unió** Utills per a escriptori
UNIÓ, NUM. 3 **BARCELONA**

ANTONI LOPEZ
IMPRESSOR

Treballs de luxe i econòmics, comercials, edicions, e impressions de totes menes

Carrer de l'Olm, núm. 8 **BARCELONA**

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

NYERROS I CADELLS

ls nyerros, en la història de Catalunya, són els partidaris de la casa de Nyer, i els cadells, els seus adversaris. Però el nyerro és un català i el cadell, l'altre català. Es a dir, són les dugues meitats de l'ànima de Catalunya, en guerra amb sí mateixa des de que Catalunya és Catalunya.

Ara, en el Congrés se debateix el cas de Barcelona i a Barcelona segueix la nostra petita guerra civil. Nosaltres creiem que aquesta acabarà, tard o aviat, però que desseguida en començarà una altra, en compliment de aqueixa fatalitat que ens divideix als catalans en dos bàndols.

A tot arreu hi han bàndols—diran els patriotes. Efectivament, però no pas com an aquí que duren segles. Perquè els nyerros i cadells començaren a barallar-se a principis del segle XIII i acabaren a mitjans del XVII. Quatre segles barallant-se, quatre segles de guerra civil, hem de convenir que en lloc del món ha succeït semblant fenòmen. Els nyerros eren, en les seves successores transformacions, els clericals i els lliberals els cadells. Després els uns eren castellanistes i els altres catalanistes. En Serrallonga era catalanista i nyerro. Doncs bé, solament quan pel tractat dels Pirineus les cases de Nyer i de Serrallonga, passaren, amb la Cerdanya i el Rosselló, a poder de França, s'acabà la lluita començada en el segle XIII.

Però s'acabaren els noms de nyerros i cadells, però no pas la lluita. Després se digueren vigatans i botiflers; després patriotes i afrancesats; després blancs i negres, cristins i carlins, progresistes i moderats, republicans i monàrquics, anarquistes i burgesos, catalanistes i espanyoleros, sindicalistes i antisindicalistes. El nyerro sempre contra el cadell i el cadell contra el nyerro. Així ha estat Catalunya i així serà. Portem l'ànima partida, i se baralla.

I així en el gran i així en el petit. Quan a dalt dels pobles hi ha un cafè, els d'abaix n'obren un altre. Quan

els grans fan una cobla, els petits n'organitzen una segona. Si els senyors fan envelat, els menestrals n'aixequen un altre. I fins anem creient que aqueixes denominacions d'Arenys de Mar i Arenys de Munt, de Premià de Baix i Premià de Dalt, no obeeixen a raons geogràfiques sinó a que el poble un dia se barallà amb sí mateix i els uns restaren a baix i els altres s'en anaren cap amunt.

Ara els últims nyerros i cadells són els sindicalistes que han vingut a continuar la història de Catalunya. Quan assombrats de que això no's produeixi més que an aquí cerquem explicacions lògiques, mai ens recordem de que arrojem l'ànima trencada en dugues meitats i que fins que no conseguim juntar-les anirem en constant discòrdia. I així som i així serem, perquè els catalans no'ns assemblem a cap poble del món, i fins tan estranys som que ni nosaltres mateixos ens hi entenem. Per això hi tenim palmeres i neus perpètues, carlins i anarquistes, separatistes i unitaris. Per això en el fons de molts burgesos hi ha un anarquista, i en el fons de molts anarquistes un perfecte empleat municipal.

PARADOX

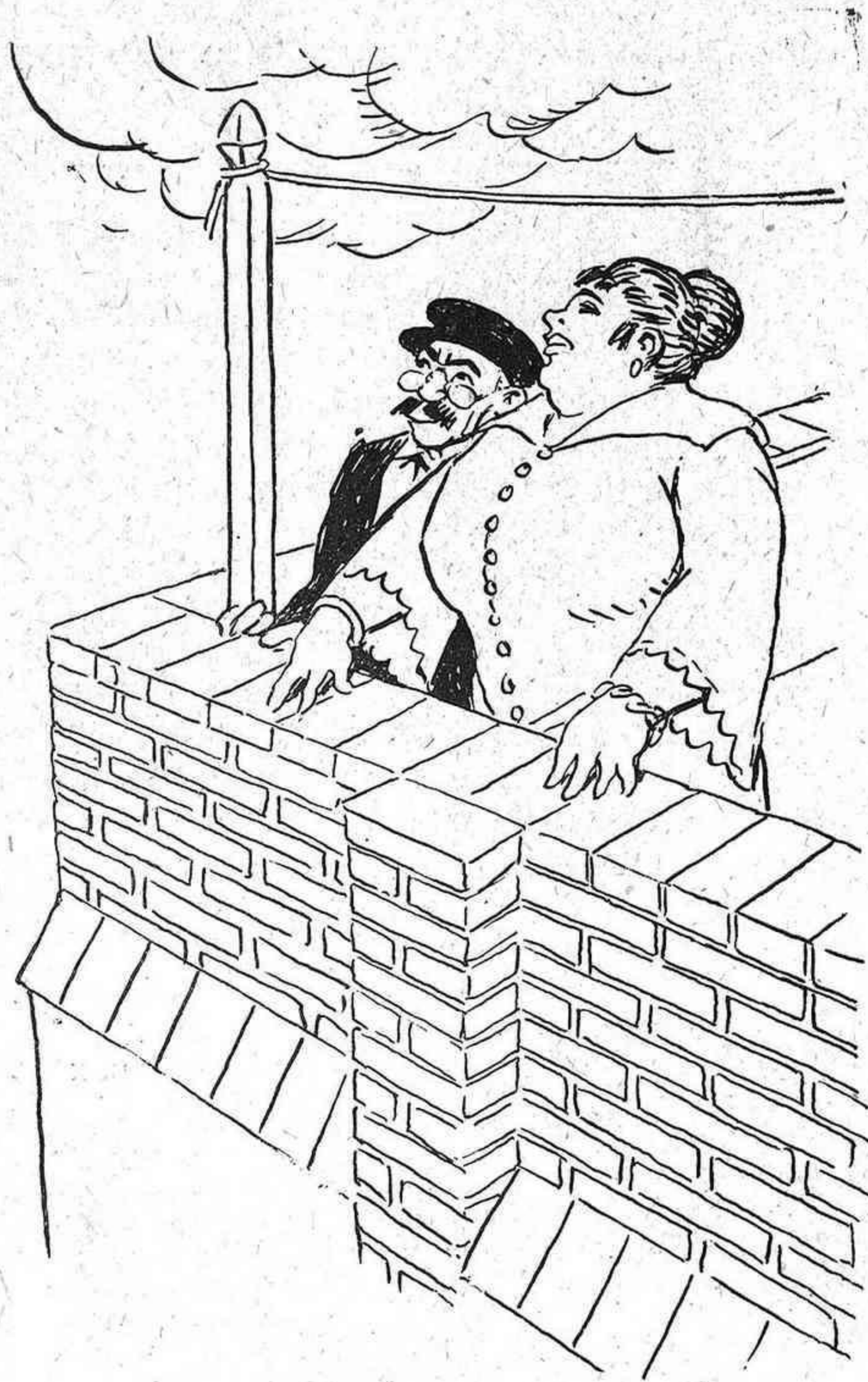
Salva'm i et perdono

El debat relatiu a la disposició del governador civil, revocant l'acord de l'Ajuntament, pel que s'establí el règim de la compra única per a les carns, ha sigut un nou episodi en el carrer de l'Amargura pel que està passant l'Ajuntament.

Hi ha qui aplaudeix i salta 'de content davant l'actitut en que respecte a la Corporació Municipal s'ha col·locat el senyor Martínez Anido. Nosaltres, tocant al cas de que parlem, hem de doldre'ns de les decisions del governador civil, qual ingerència en els assumptes administratius hem de condicionar forçosament, tenint, com tenim, format un concepte especialíssim del primer organisme popular.

Amb fer-ho constar així, palesem el nostre civisme i el nostre criteri respecte de la conducta del governador, cosa que no han sabut fer els lleons famosos de la «Lliga», als que amb motiu de l'assumpte de la carn hem pogut veure córrer com esperitats, amb la cúa entre les cames.

El comportament observat en aquesta ocasió pels regionalistes, es dona de bofetades amb l'actitut mostrada en ocasions semblants, quan hi ha hagut al Govern Civil una persona amb apariències de pacífica i inofensiva. Què hi farem?...

L'ECLIPSE DE SOL

—Vols dir, Benet, que no'l veurem?
—No és fàcil. Estant núvol, suposo que
l'hauran aplaçat.

Diuen que obeeix, tot plegat, al desig de no donar
peu a cap conflicte; al no voler posar cap mena d'obsta-
cle a la gestió de l'autoritat governativa.

Ens sembla que la causa de que l'Ajuntament retiri la
seva autoritat—segons expressió del senyor Maynés,—
caldria cercar-la per altres viaranys que els senyalats
oficialment.

Ara com ara, ens fa la majoria regionalista l'efecte del
portuguès que's trobava a baix del pou.

JUST

Aquest número ha sigut
passat per la censura
governativa

Viatges presidencials

Aprofitant les vacances, el senyor Puig i Cadafalch
acostuma a fer viatges en l'automòbil presidencial, que
resta un auto representatiu i patriarcal. Ell, En Puig, el
virrei, al mig; la seva filla, la virreineta, per a la que són
tots els nostres homenatges, sobre tot per al seu perfil
bellíssim, a la seva dreta, i En Cunill, el virreinet, al da-
vant, guiant.

Darrerament va visitar, el senyor president, Mallorca.
En una de tantes parades, en llocs propicis per a l'admi-
ració del paisatge, deixaren l'auto a la carretera guardat
pel senyor Cunill. Des d'un turonet, contemplaren les
velles oliveres centenàries i els tons admirables de la llum
mallorquina. Un dels acompanyants tenia especial interès
en remarcar les deformacions òptiques que oferien les
coses.

—Fixin-s'hi amb aquell arbre. Sembla una dona amb
ombrel·la.

—Mirin, mirin l'auto; sembla un «tiburi» mallorquí.
Les semblances continuaren, fins que un dels altres
respongué:

—Mirin, mirin En Cunill... Sembla una llebra.

Bolves del camp

I

La terroçada molla mira al Sol,
respira una fumera apenes vista,
revenint de la nit que ha devallat
antiquèles menudes de rosada.

Un ocell desafia l'airet crú,
al Sol entremalieja, cull cuquetes
que amb unes hores fosques no han trobat
l'esma i la estada nova entre les runes.

L'herba enrunada, mor si un tany valent
no atrapa l'alè d'aire, la victòria
i ses llagues no pot donar al Sol
aimador de la feixa tota balba...

II

Les faveres han torçat
ses flors blanques, primerenques,
la gelada que ha baixat
sa immodèstia ha castigat.

Sota la pau i l'amor
d'uns dies de Primavera
que l'hivern se troba al cor,
haviem perdut la por.

Ara sabran que no cal
fiar-se del calendari;
la feixa més paternal,
prèn tot lo què vé de dalt.

J. COSTA I POMÉS

Un diari parisenc ha fet analitzar tres exemplars de bitllets de paper-moneda, en curs actualment a França.

L'operació ha durat sis setmanes. L'examen bacteriològic i microscòpic dels bitllets sotmesos a experimentació, ha exigit un treball complicat i meticulós.

Tant més difícil, quan lo quantiós de les colònies microbianes ha obligat als analitzadors a rependre el comès una infinitat de vegades.

Entre les diverses categories de microbis descoberts en els bitllets enviats al laboratori, no s'hi compten els bacillus del tifus i la tuberculosi, no pas perquè siguin, els pobrissons!, privatis dels barcelonins, sinó perquè, segons es diu, no són els mètodes empleats en la investigació els que convenen a aital escala d'animalets.

Així i tot, s'ha constatat en els tres bitllets de referència una quantitat fabulosa de bacteries. En un sol, dos cents trenta set milions de microbis.

Una friolera!

Davant de semblable resultat, llença el diari un crit d'alarma. ¿Pot consentir-se—pregunta—que segons vé succeint, segueixin els cobradors de tramvies, els venedors dels mercats, els de diaris, duent-se els bitllets a la boca?

Indubtablement, no.

A desgrat de l'afirmació, cal reconèixer que la venedora de patates i el cobrador del tramvia, que toquen diàriament una respectable quantitat de bitllets, no han tingut, fins ara, motius per a penedir-se del vici de tocarlos amb els llavis; que no se sap tampoc, que la mortalitat hagi fet de les seves entre els membres de ambdues honorables professions.

I això que dos cents trenta set milions de microbis per bitllet, són una cosa respectable, em sembla. Lo suficientment respectable per a fer-nos dubtar dels pronòstics dels bacteriòlegs, que no queden massa bé després del dictàmen i el resultat consegüent.

Jo no dubto de les aseveracions de la ciència. Déu me'n guardi. Crec més aviat, que no són els microbis tan malvats com generalment ens els pinten.

I en quant al tema de la infecció de les monedes... Caldria analitzar la capa de brutícia que cobreix les peces de cinc i dèu cèntims. I si algú mor, és per a no tenir-les en proporció corresponent a les seves necessitats.

Lo que els deia. O sigui, que a desgrat de les afirmacions dels savis, hi ha en els microbis, com en els homes, els seus naturals bons i dolents. Al costat del que

L'ESCENÓGRAF «PARE ETERN» HA MONTAT JA EL DECORAT DE LA PRIMAVERA

En Vilumara.—Perdoni, mestre, però aquest rompliment hi fa bastanta pega.

podríem dir-ne un troç de pa batejat, la fera sense consciència i sense entranyes.

Això, sense comptar els neutres; vui dir, els ni bons ni dolents.

Em sembla que aquesta dèria de trobar tares a la moneda, obeeix al propòsit de consolar als que patim de no tenir-la, abans que a un sentiment altruista i a l'interès per a la salut pública.

Sana o malalta, el fet es disposar d'ella.

Malalta i tot, potser millor.

O si no, vegin lo que ha passat als espanyols, que mai havíem anat tan malament, ni havíem patit tant, com en començar la pesseta a estar bona.

Ens eixordaven dient-nos que estava *enferma*, que fora casa no se l'estimava, i ens bastava per a tot.

Comença a curar, i començaren els nostres fatics.

Logra restablir-se completament, i ja no ens serveix per a res.

X. X. X

La Plaça de la Pau

L'hermosa tarda del primer diumenge d'abril relliscava lentament vers el buid *du néant*. L'airet, enjogassadament, feia ballar tots els papers que trobava per terra. La Plaça de la Pau—el «Congrès dels Xarlatans», com diu *mon millor amic*...—estava plena de gent riallera. Homes, dones, nens i nenes, xicotots, gossos, xarlatans, etc., etc., estaven aplaudint a l'hermosa Primavera, qui debutava, somrienta i flairosa, amb la comèdia dramàtica en *quatre actes* «1921». Una infinitat de baillets, dic, de *canalla*, lleugers com els quilos de comestibles que venen certs tenders, prenién per assalt el brut i desguarnit monument a Colom—l'intrèpid i mal recompensat genovès;—puix, agafats a la corona dels escuts que engalanen dita obra arquitectònica, s'enfilaven fins arribar al peu de les gegantines figures de pedra. Un xicot ja grandassot—qui mereixia haver nascut cavall—donava patades al cul d'un lleó. Altres sers mal-educats feien gimnàstica agafats a la cúa dels quadrúpedes en bronze, la qual els hi servia de barra-fixa. Un parell de criatures i un ganàpia *regaven* les escales del lleig monument—a la vista de tothom,—mentre un gos olorava els baixos de una etzevara, esquincada per males mans, la qual planta preservava de les *carícies* de l'animal a una rata d'aquelles tan grosses i tan fastigoses que veiem sovint en plena ciutat. L'estàtua de l'immortal Colom, senyalant amb el dit un lloc llunyà... molt llunyà... semblava que digués an aquells petits barbres: «Mireu, nois, que allà baix hi ha un guàrdia urbà... Porta un bastó més gros!...» Però els xicotots continuaven fent de les seves. Tres estrangers que contemplaven aquella patuleia—mereixedora de viure en el Rif,—somreien...; mes llur somriure no era pas de satisfacció, senyor Martínez. Ah, la canalla *dominguera*, senyor Domingol..

«Coco de l'Havana!... Plàtans i dàtils!...» «Cacauets torrats!...» «Romanços i cuplets, a deu cèntims!...» «Postales y lápiz!...» «L'alegria de la quitxalla!...» «Retratos, señores; retratos al minutol!...»—cridaven els venedors

—Vaia una senyora!... Encarrega un vestit, i ara no'l vol.

—Dona!... No veus que el senyor bisbe va contra els roperos?... Que n'han de fer de la roba?...

ambulants, donant una nota còmica en aquell quadre vivent.

Un reguitzell de xarlatans feien llur agost en plena Primavera, venent pedres afiladores, aparells per a enfil·lar agulles de cusir, maquinetes d'afeitar, pomada per a combatre els ulls de poll, les *morenes* i el mal de queixal, i raigs X... o raigs O...

En el Moll—moll de *pipis*—la foule seriosa matava... el temps contemplant el bellugueig de les escombraries—taronges podrides, closques de coco, papers greixosos, trossos de fusta, *espardenyes guetes*, fulles de col i ceballots,—a qui l'aigua marina acullia i balancejava *per força*, mentre l'astre vermell, hermós i caritatiu com ell sol, recullia *piano-piano* sa llonga cabellera d'or.

M. G. MIR

EPIGRAMES

Havent mort el comerciant Don Francesc de P. Llimona qui tenia a Barcelona un magatzem important, ben prompte el va succeir un parent qui a la vegada posà un rétol a l'entrada que abreviat, deia així: «Magatzem d'ampolles, lona i gots de Suc de Llimona».

Parlant de fotografia s'exclamava l'altre dia d'eixa faisó, l'amic Just: —Es un art que ja em fa fàstic! Tots els clixés, sembla un càstic! se'm rebel·len que és un gust!

JOAN PIQUET C.

Drama rural

La «Raspallets» havia fet cinquanta provatures per a guanyar-se la vida. Partidària de fer-se la llesca, una vegada matrimoniada amb el sereno d'una fàbrica de perfumeria, fugí de les urpes del majordom, dels atreviments del contramestre, de les penombres de la fàbrica rònega, oliosa, del brunz de politges i corretges, del trasbals que produeix l'accident que no atura la fàbrica i ompla un llit hospitalari.

Començà anant per aquestes muntanyes a cercar fonolls, farigola, romaní i altres herbes fortes i virtuoses; caragols, bolets i tot lo que trobava, que ho venia apuntalada a l'angle d'una paret, escometent a anants i vinents amb els seus ullets de tita.

El pes dels anys, per un cantó, i per l'altre la gruixària del seu cos, pseudònim d'una bambolla de greix en continua creixença, li acabaren les agalles, deixant de recórrer asprositats i turons sota el Sol impiu, pluges i calamçades, determinant tancar les portelles corporals per on sol entrar el reuma, que a tantes persones fa anar ranques.

Cansada de donar propinetes per a aconseguir aquella tolerància que és un atemptat contra Thémis, o, quan aquella tolerància no era possible, de fer corredices en ovirar un senzill *cipal*, determinà baixar al torrent de trànsit a vendre únicament verdures.

Una altra marmanyer i havia deixat el siti vagant per malaltia, i no considerant sagrat el lloc, ni mereixedor de reclamar-lo a la família de qui l'usufructuava, ni obligada a l'instància amb segells de l'Erari municipal, amb obligació al trimestral tribut, se'n havia apoderat. Una dotzena de cols de l'olla, manadets de cebes, alls, julivert, enciam, bledes, raves i un covenet de taronges per postres, feien la seva parada quotidiana.

Fins que, clavada als braços d'una cadira ampla i pietosa, la tia de l'Agneta, coneguda amb el motiu de «Regatona», es cregué la neboda amb un dret sobre la creu del camí i el torrent, sobre aquells pams de terra a extramurs, sorprenent-la la presència de la «Raspallets».

Es descarregà del cove curullat un trocet enllà, estengué la mercaderia i esperà la vènia de la parròquia escampada. Una mena de rau-rau li donava tremolor a les cames, amb repicaments interns del martellet del cor. Que si tu em prens la parròquia; que si no hi tens dret; que si vos us heu apoderat de lo que no us pertanyia, cada dia es promovia un tiroteig, no de verdures, però sí de paraules verdes.

Fins que la neboda de la «Regatona» determinà llevar-se més dematí, per a arribar a punta de dia al torrent i apoderar-se del lloc que la tia ocupà, sense protesta de cap mena. No cal dir la que s'armaria en arribar la «Raspallets» i veure's suplantada: no és prou nodrit el repertori del *Don Jaume* per a donar abast a aquelles dues boques desfermades.

Les dues marmanyeres se contrapuntaren a qui aniria més d'hora al lloc envejat, acabant per presentar-s'hi al vespre, passant la nit allí, entre bacaines i estornuts, i avui era l'una i demà era l'altra que, per uns minuts de tardança, es veia desposseïda del siti preferit.

Més d'una vegada els manadets de raves i cabeces d'all, havien anat de les mans de l'una al clatell de l'altra, i fins les ungles havien sigut llapideres al front, galtes i mans de les mercaderes rabioses.

La neboda de la «Regatona» determinà posar fi a aquell estat de coses arbitrari i insoporable.

Una nit, el seu home es malforjà amb un llençol blanc, presentant-se al torrent a fer babarotes, i mentre la dona del fantasma xisclava com una endimoniada i fugia del torrent abandonant les verdures, la «Raspallets» sentí glaçar-se les sangs, quedant-se adormida per a sempre damunt d'un coixí de lletugues.

J. COSTA I POMÉS

Full de calendari

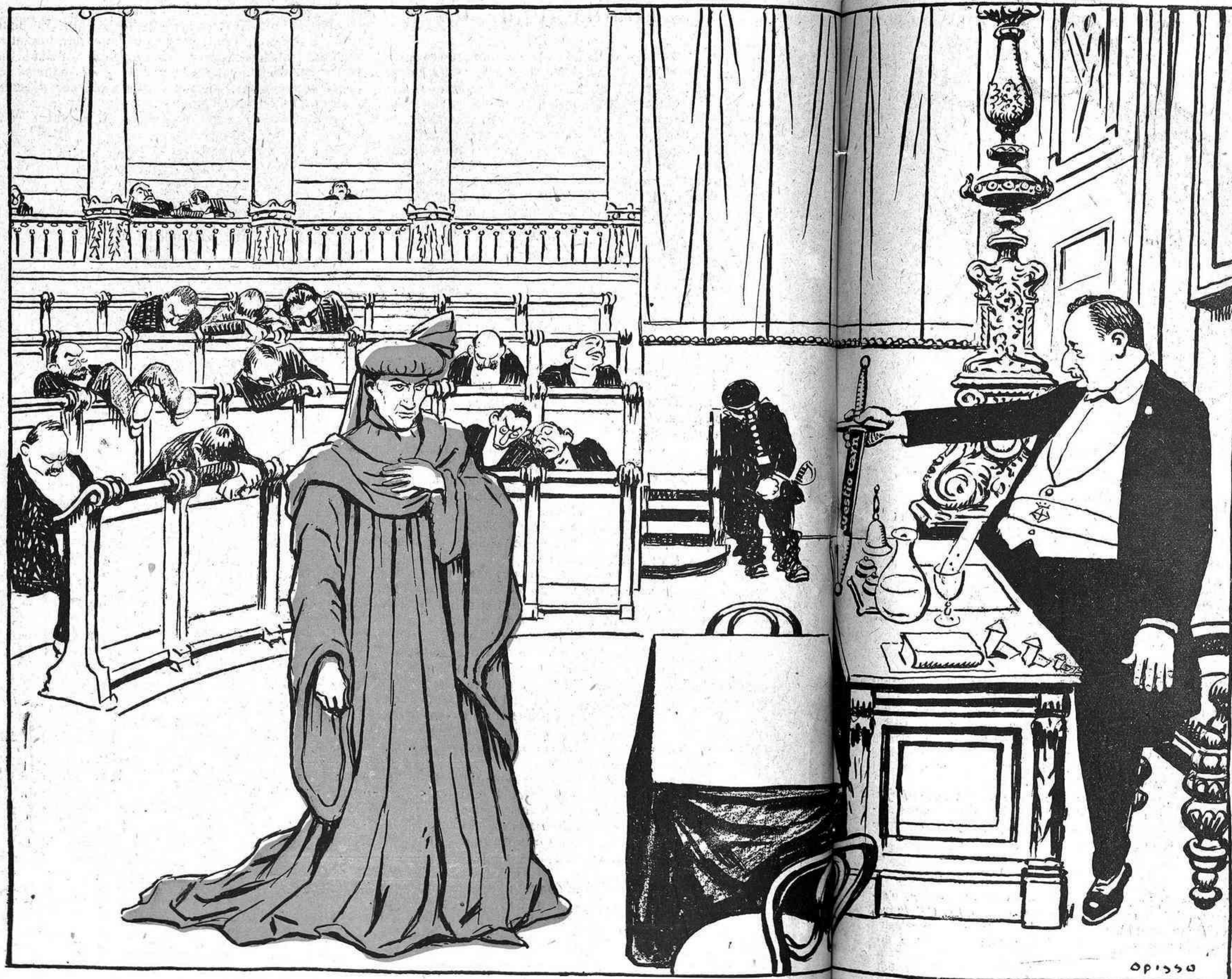
Un èmul d'En Gargantúa,
siga dit més clar: un fart,
fent tertúlia pregutava
a uns amics seus desganats:
—Dels set jorns de la setmana
¿qui és d'ells que més me plau?—
I com no li endevinaven
lo que els 'via preguntat
afegí:—Doncs, el diu-menge.
...com diu:—menjal—no'm va mal...—

JOAN PASCUAL

EN TRAMVIA

—Paga per mi, tu!...

En Fivaller.— Jo sol em vaig fer fer la llei, davant del Poder Civil.
L'Alcalde.— Doncs nosaltres, en incorporació, ens l'havem enviat.

PERTENECE A LA BIBLIOTECA
DEL
ATENEU BARCELONÉS

::: PAPERAM :::

VICIO, NO: AMOR!!!, novel·la per Josep Oliver Bauzá.— Confessem ingènuament que la primera impressió que aqueix títol ens causà fou desastrosa. Ens creïem que això de *Vicio, no: Amor!!!* no podia menys d'ésser una cosa extremadament cursi i anodina. No obstant, ara, un cop llegida l'obra, ens cal rectificar el criteri. La novel·la no té res de cursi; ans pel contrari, es tracta d'una narració verista i humana, en la qual hi batega constantment la passió de la carn i el sentiment amorós. Més direm: és una novel·la valenta, atrevida; valentia i atreviments, enclou, a la manera de Zola, però sempre vestits amb un discretíssim ropatge de alta mondanitat i de distinció, perquè l'autor—en el fons, conservador i somatentista—no podia tractar les descarnades d'altre sistema que abocant-hi una discreció poètica que permet que aqueix llibre simpàtic pugui anar a mans de qualsevol «niña bien» o de qualsevol seminarista.

De la lectura d'aqueixa novel·la—que'ns assegura En López que's vén com pa benèit, no sap si gràcies a la magnífica portada de l'Opisso, o a la suggestió del títol o a la popularitat de l'autor,—de la seva lectura, diem, se'n desprèn abans que tot el convenciment de que el senyor Oliver ha sigut un gran observador de la vida de mar, que ha aprofitat els seus viatges en trasatlàntic, dels quals n'ha tret com si diguessim perfectes instantànies «Kodak». Naturalment, de la vida dels passatgers de primera classe, perquè com a bon soci del Círcol del Liceo, ell no's fa sinó amb els de primera. Així tenim que la meitat de l'acció es desenrotlla a bordo, i aquí, entre escenes pintoresques, saturades de iode, comença la veritable història de dos cors apassionats, admirablement dirigits per dues sanes intel·ligències que arriben a comprendre's, a estimar-se... fins que a la segona meitat, ja arribats els protagonistes en terra, senten l'influència ardent i germinadora d'aquesta, i la passió esdevé avassalladora i l'esperit cedeix el lloc a la carn, i vé la possessió dels cossos, la possessió inevitablement complementària, suprema aspiració del anhel únic i veritable... però sempre triomfador del vici, mai traspasant els límits de l'amor. Això és la novel·la; una novel·la interessant, que no fadiga al llegidor; plàcida, sense sotrac ni virulències, correctament escrita... I què volen més, per a passar l'estona?

Per altra banda, el llibre ha sigut magníficament presentat, fent honor la seva part tipogràfica als tallers de la casa López.

Quedem, doncs, en que no té res de cursi això de *Vicio, no: Amor!!!*... I sinó vegin un petit fragment copiat a l'etzar, unes línies d'una carta que escriu Maruxa al seu estimat:

«Yo, arrodillarme a los pies de un desconocido, tal vez inferior a mi y descubrirle mi alma?...

No, Lucio, tu no lo has pensado bien. Yo no concibo que tu creas que en esto consiste la Religión.

¡Oh, sí! Yo soy cristiana. Yo creo en Dios, toda bondad, todo poder. Yo tengo Fe, pero Fe teológica. ¡Mas el clero... las órdenes religiosas! amalgama de gentes que me dan miedo y que me repugnan. Escúchame:

Un verano lo pasé en una villa de un balneario muy concurrido; todas las mañanas, a la hora de quietud, en que la iglesia acostumbra estar solitaria, iba un momento, me recogía y exclamaba:

«¡Descansa, alma mía!»

Una de las mañanas, al salir, en el portal, un religioso me toma por el brazo pasionalmente, descaradamente y me pregunta:

—¿Dónde podría verla y hablarla un momento?

Atemorizada, fijé mi vista en el individuo de cara inoble, de color rosa subido, ojos pequeños de pescado pasado, nariz chata, boca afamada de oreja a oreja... Hui asqueada sin pronunciar una sola palabra.

Jamás ha reinado Dios entre esta gente. Bajo su ancho traje talar, caben mejor sus vicios.»

Si això no és valentia i atreviment, que ho digui Mossèn Galdindi.

L'HORA DE FER TORNAR BOIG

Com quasi tots els rellotges de campana, el nostre rellotge toca a les hores i a les mitges hores.

Un magnífic rellotge de caixa i campana—present de bodes del nostre avi—que llueix la seva nítida esfera en el lloc més visible i ostensible del menjador, davant per davant del senyor bufet, i li dlem senyor perquè és la peça més grossa de la casa.

Aqueix rellotge pairal de la nostra llar més pairal encara, llença a les hores i a les mitges hores unes campanades tan fortes, tan clares i precises, d'un sò tan vibrant i cridaner, que al ressonar sota l'esfera, ressonen ben distintament per tota la casa; de tal manera és així, que no sols ens enterem de l'hora que és els de la família, o sia els habitants del pis, fins els de les més amagades cambres, sinó que serveix pels veïns del costat i pels de sota i pels de sobre.

Però el menjador és a la banda del darrera del pis; i nosaltres treballem a la part del davant.

I tot treballant, treballant, no tenim altre guia per al temps que passa, que vola damunt del nostre treball, que el susdit rellotge familiar, el magnífic rellotge del menjador.

Mentre transcorren les hores matinals, tot va bé:

—Nang, nang, nang, nang, nang, nang, nang...

Les set.

—Nang...

Dos quarts de vuit.

—Nang, nang, nang, nang, nang, nang, nang, nang...

Les vuit.

—Nang...

Dos quarts de nou.

I així, seguint, fins al mig dia: les dotze interminables campanades.

Però... ah!... Ai, que ja arribem a l'hora impossible!

Per mica que un hom estigui distret, i hagi arribat a perdre la noció de l'hora,... ¿còm endavinar, de les dotze a les dugues l'exactitud de l'hora, el pobre que s'ha de fixar només que amb les campanades?

El rellotge:

—Nang!...

I aquest nang us posa nirvlós, perquè tant poden ésser dos quarts d'una com la una, com dos quarts de dues.

Es l'hora de fer tornar boig.

¿No troben que ja s'haurien d'haver inventat els rellotges combinats amb fonògraf?...

Uns rellotges que en comptes d'engegar campanades, ens cridessin l'hora, ben clar, amb totes les lletres: «Lleva't, que són les sis!» «A taula, que són les dues!»

Què fan aquests nordamericans que no l'inventen?...

XARAU

EL BANQUET DELS CONFERENCIANTS

—Com que creiem que la Premsa és d'un alt i indispensable valor... doncs a la Premsa li destinem un reconet i unes engrunes.

TELO ENLAIRE

LICEO

Dimarts anà la primera d'aquell portentós monument musical wagnerià que té per nom *Parsifal*.

Inútil dir que a les bones mans del famós Wàlter l'obra sacra resultà una meravella. L'orquestra baix la seva batuta feu prodigis d'execució; els cantants, tots artistes de primera categoria, foren justament aplaudits, i en primer lloc Mansueto i Schuzendorf. L'obra fou posada baix la direcció del professor Ludwig Horth, que en sap un niu.

Per a ahir, dijous, estava anunciada la primera de *Mefistofele*, i dissabte i diumenge vinents aniràn dues representacions més de *Parsifal*, que o molt ens enganyem o constituiran altres tants plens a vessar.

ROMEA

Aquesta nit, i amb caràcter de gran aconteixement, s'estrena una revista en tres actes i divuit quadres, *Per Catalunya*, lletra d'En Quimet Montero i uns quants numerets de música de una popular compositora. Un grapat de decoracions noves, trajos, etc.

Fem vots per que el sensacional espectacle—gènere completament nou en el vell teatre del carrer de l'Hospital—obtingui un èxit quan menys tant gros com el de *La Ventafocs*. Amén.

Aquest número ha passat per la censura

TIVOLI

Com que això de *El Pájaro Azul* i de *La Dogaresa* encara dona, sobre tot cantades pels excelents artistes Lluïsa Vela i Sagi-Barba, doncs fan bé en anar explotant les mateixes obres. Ah!... *El Triunfo de Arlequin* no fou gran cosa. El llibret bastant dolent i la música res de l'altre món.

Quan tinguem notícia d'una novitat interessant, ja mirarem de posar-los al corrent.

NOVEDADES

Per ahir, dijous, estava anunciada l'estrena de *La princesa de la Czarda*, opereta en tres actes, del compositor hongarès Kalman, un mestre molt famós.

Deu ésser quelcom d'empenta i segurament s'ho val quan la mateixa empresa qualifica dita estrena de «estupendo acontecimiento».

Una cosa els podem assegurar: que la presentació és «riquíssima, fastuosa e incomparable en los fastos del teatro».

PRINCIPAL PALACE

El meravellós espectacle *Oooooh, la Rêvue!* que cada dia agrada més i les representacions de la qual se compten per plens, ha vingut a reforçar-se darrerament amb el *regocijante* quadre d'En Rusiñol *Villa Sosa*, un dels èxits grandiosos de la revista *Chauffeur... al Palace!*

—En ensaig, per a estrenar-se d'aquí pocs dies, un nou quadre còmic *Kiss-Bank*, procedent de Nova York, que diuen és cosa veritablement artística i molt graciosa.

NUEVO

Ahir, dijous, degué debutar en aquest popular teatre, la aplaudida companyia catalana de tragèdia, drama, comèdia i sànet que tan acertadament dirigeixen els celebrats artistes Maria Vila i Pius Daví.

Obra inaugural: *Montmartre*, que ja coneixem i sabem també les meravelles que hi fa la senyora Vila; obra que ha constituït sempre un triomf clamorós per a aqueixa companyia de joves i estudiosos artistes.

Es diu si la temporada que la companyia Vila-Daví ha

començat al *Nuevo*, durarà pel cap baix fins a darrers de maig.

Tan-de-bò es vegin obligats a allargar-la.

POLIORAMA

Els parroquians d'aqueixa casa, vinga disfrutar amb els èxits de *risa*.

Darrerament han obtingut una gran acceptació les comèdies *El castillo de los ultrajes* i *El multimillonario* en la que la senyora Asquerino s'hi llueix de vale t.

GOYA

Ha agradat molt un arranjament de una vella obra d'En Sardou, *Las superhembras*.

Veritat és que els de la colla d'En Thuiller, la representen molt bé.

Els aplaudiments an el primer actor i a la Gelabert són abundants i escampats amb justícia.

La temporada s'aguanta ferma; amb el gran avantatge que cada dia el públic s'adona més de lo bé que fan comèdia en la «bombonera» de la Ronda.

MUSIQUERIES

Es força atraient el programa que s'ha combinat per al concert d'orquestra que té anunciat l'«Associació Catalana d'Artistes», per al pròxim diumenge dia 17, a la nit, en la sala de l'«Orfeó Gracienc».

Ultra les estrenes de «Cançó en sol» de N'Amadeu Argelaga i «Dues gloses de cançons populars» de Na Adelmira Anglada, hi figura «Elegia» del vigorós compositor N'Enric Nogués, la qual obra pel llarg temps que fa no s'ha executat en públic, pot també presentar-se com una novetat.

Està formada la resta del programa, per obres dels mestres Casademont, Sancho Marraco, Gaya, Pahissa, Molas i la xamosa «Col·lecció d'Or» del mestre Morera, que cada vegada encisa més al públic per sa agradable senzillesa i per sa catalanitat.

Aquest número ha passat per la censura

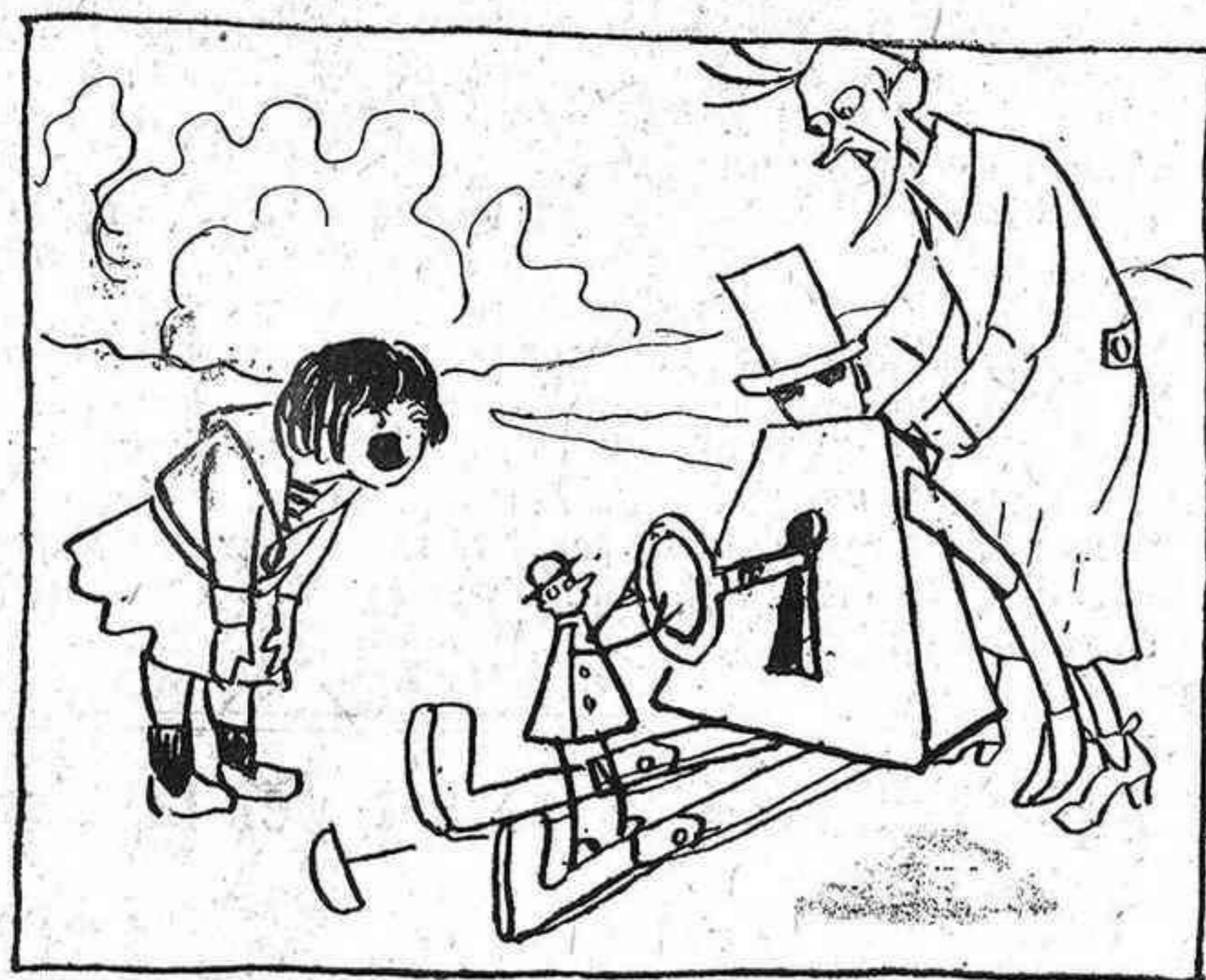

A LA PLASSA DE CATALUNYA

Són tants els autos parats—que aviat els que anem a peu—haurem de fer com els gats.

—Quina diferència hi trobes, entre una posta i una sortida de sol?
—Que a la sortida, com que vol dir que encara no me n'he anat a dormir, tinc més sòn.

«ENFANT TERRIBLE»

—Te maco, una joguina de moda.
—I ara!... Un senyor tancat amb clau! Ve't aquí un bon càstic per Mossèn Galldíndi.

ELS DEPORTS

BOXA

La vetllada del «Frontón».—Quina gentada, fillets!... Semblava que ho donguessin! Per tot arreu hi havia gent. Va començar la vetllada amb un «combat» entre Vonna i Monverde, i varen fer una bonica lluita, guanyant aquest últim per punts. El segon combat fou fet entre l'Alaix i En Vallespin, i malgrat d'estar molt desentrenat l'Alaix va tenir que retirar-se, quedant vencedor En Vallespin. El tercer fou entre En Miró i En Frank-Puig, a acabar amb la victòria d'En Miró, que va deixar quasi en k. o. an En Puig. Després vingué el combat Thomas-Ubach, i al principi l'Ubach va pegar molt fortament;

però va «acabar el gas» abans del temps, i En Thomas, que és un xicot que'n sap un niu d'això del cop-de-puny, li va pegar de debò; però el jutge va declarar-lo «combat nul», de lo que el públic en va protestar, escandalitzant molt.

Per fi, arribà l'exhibició d'En Carpentier.

Pujà al «ring», i una forta ovació va saludar an aquest boxejador junt amb En Lenaers.

Es «calçaren» uns guants, i ja som als cops-de-puny. Però, fillets de Déu!... Si En Georges és una *catapulta elèctrica*; si allò és una *fàbrica de «castañas» al por mayor!* En Lenaers, encara que fluixes, va «rebre» més que en una casa de senyors «bien» en dia de visita.

El públic restà admirat de la ciència i art del campió del món, i per cert que després de l'exhibició la gent sortí entusiasmada del gran art d'En Carpentier.

Fou una festa de gran èxit per a tots, i per als organitzadors senyors Ribas, Durán, Esmandia, Elías i tots els que ajudaren an aquests «Mecenas» dels deportes.

FOOT-BALL

En el camp del F. C. Barcelona hi va haver un «simulacro» de partit, amb un camp fangós i amb pluja; i el públic, malgrat estar plovent, estava mirant el partit! Ja els dic jo que és amor al deport això!

ATLETISME

La «Federació Atlètica Catalana» va organitzar per al diumenge passat unes proves atlètiques, a les que els nostres corredors hi varen fer excel·lents curses.

El triomf per equips se'l va endur el F. C. Barcelona. Malgrat el mal temps, el públic fou nombrós i aplaudí als concursants i als organitzadors. Nostra enhorabona, i fins a una altra.

NOLUS

UN PINTOR QUE PICA ALT — DEVASSALL
D'AQUAREL·LES — DEL CIRCOL DE SANT LLUC
A CA'N DALMAU

En Carlets Vázquez és un [dels pintors que fa més dones entre nosaltres, si bé cal fer constar que les dones que fa no són pas nostres. I que li agraden maques i revingudetes an En Carlets.

Ademés, és un xicot que pica alt quan es tracta de col·locar les seves dones. Com que sap que hi té la mà trencada en l'ofici dels ninots i de les coloraines, es vol fer pagar bé les teles, i per a cercar les pessigolles als rics, ara que l'«Hotel Ritz» està plè de gom a gom, de personatges estrangers sobre tot, cap al «Ritz» se'n ha anat a fer la seva exposició de xicotes maques, per a veure si agafa peix.

I està clar que n'agafarà, home, amb tantes femelles *castisses*. Vol un esquè millor per a pescar bitllets de Banc, sien d'on sien, que un pamet bonic i uns ulls expressius. Aquella magnífica *Golesca*, aquella altra flamenca de *L'hora dels Toros*, la mossa d'El Relicari, la *Laura-*

aora Valenciana, la formosa *Laura Santelmo* i fins aquella *Catalana* tan acastellanada i tot, fan cara d'anar a parar a l'estranger, omplint de francs, de marcs, de lires o de dòllars, l'ermilla del pintor.

Altres pintures hi té a l'exposició En Carlets Vázquez ben boniques pel seu colorit llampant i l'encert de l'assumpte, les quals ens venen a dir que és un colorista de primera.

Nosaltres ja feia temps que ho sabíem. I ell, també.

*
**

Al «Saló Parés» hi ha plogut. Però així com el cacau del cel quan plou no és aigua, tampoc ha sigut aigua ço que ha caigut al «Saló Parés», sinó aquarel·les xiroies, lluminoses, transparentes, interessants, recollides anant pel món, per En Joanet Baixas, un artista dels més bons xicots que tenim.

Jo l'estimo d'allò més an En Baixas, perquè sap la seva obligació, no's dona fums i mai estira més el braç que la mànega. Sense fer soroll, de mica en mica, s'és convertit en un aquarel·lista de primera que domina el procediment i té un mecanisme de virtuosos.

Aneu al «Saló Parés» i passareu una bella estona veient aquella riquesa de temes rurals catalans pintats amb colors d'aigua, que mai resulten aigualits, i que presideixen unes pintures a l'oli fetes amb força grapa, i si us sobren unes pessetes emporteu-se'n a casa alguna coseta que us la perfumarà com un brot de romaní, perquè la pintura d'En Baixas és tota de fòra.

*
**

Al «Círcol de Sant Lluc» hi ha una exposició de dibuixos senzillats i petits, estudis de nú en sa majoria, que firma un tal Callicó, artista que sembla ben encarrilat, encara que de tant en tant rellisca.

Ja cal que s'encomani sovint a *Sant Lluc*, si no es vol perdre pel camí de l'art, com tants d'altres que sortint d'aquella casa ensopida i tenebrosa s'han enlluernat en trobar-se a l'aire lliure.

Qui no s'enlluernarà ni enfront d'un foc elèctric és En Manelet Fernández Peña, el qual té a les «Galeries Dalmau» unes pintures virolades a més no poguer, que semblen dibuixades a ulls clucs.

El quadre *La Geganta donant mamar al seu fill* és l'obra que'ns va agradar menys, i el *Carrer al clar de lluna*, la que'ns va plaure més. Si té de creure'm a mí, En Manelet que procuri no allunyar-se massa d'aquest carrer.

C. ARBÓ

Diàleg al carrer de la Corríbia:

—I doncs... què pensa fer, ara, el famós antiquari?...

—Molt senzill: com que pel fet històric ha pujat de preu, doncs ha pensat vendre's el sofà.

—Què?... Et va agradar En Carpentier?

—Amb entusiasme. No't diré més sinó que ara, cada dia carpentierejo amb dona.

—Jo li seré franca... La senyoreta hi és però està esperant un canonge.
—Deixi's de romanços, dona: el canonge sóc jo.

ESQUELLOTS

Estimats llegidors:

Vostès són veïns o vianants de la culta Barcelona?...

I vostès encara no s'han trencat cap cama, amb aqueixos sots terribles de les espites de l'aigua, sense tapa, que's troben a cada dèu metres i en cada acera de cada carrer?...

Doncs mirin, que és estrany.

I ja poden cantar victòria per la ganga.

Diu que per ara la Companyia no hi vol posar tapes noves.

Ja's decidiria un o altre a posar-les, si tots els veïns fessin com nosaltres. Saben què hem fet?... Doncs havem omplert el sòt amb rocs i aigua i argamassa.

Ara, al menys, no s'hi trencaran res, els vianants.

I tenim la consciència tranquil·la.

Olè per les ordres governatives!

Ara se n'acaba de donar una que els dic jo que és de *rechupete*.

«Els espectacles públics han de acabar abans de les quatre de la matinada».

Les quatre!

L'hora que abans ens alçàvem per a anar a sentir els concerts matinals.

I pensar que el públic, quan el fan sortir del teatre més enllà de la una ja es queixa!...

Després direm que'ns posen autoritats retrògrades!...

Babilòniques, són, les nostres autoritats.

Les engúnies de l'amor

Carrer amunt i avall tot passejant,
amb aires de tivat i presumit,
un *niño bien*, menut, quasi esquifit,
que surti el seu amor, està esperant.

Com que passa l'estona, va pensant
si, ella, sens volguer s'haurà adormit;
perquè les dèu fa rato n'ha sentit
i molt frissós, minuts ne va contant.

Per fi quan començava enguniar-se
a darrera el balcó veu bellugar-se
els *visillos*, com si anessin obrir.
I amb gran desil·lusió ne veu sortir
la sogra! (qu'amb rancúnia se'l mirava)
i escorregut el noi, se les guillava.

RAMIS CAMALÓ

TOS, CATARROS, BRONQUITIS CRÒNICAS
SE CURAN RADICALMENTE CON LAS
CUATRO PESETAS BOTE

Gotas Helenianas

Pidanse en Farmacias y Droguerías